

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН АТЫНАН
КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ СОТУНУН
КОНСТИТУЦИЯЛЫК ПАЛАТАСЫНЫН**

жарандар Айнура Мусаевна Осмоналиеванын, Бектур Камильевич Осмонбаевдин жана Гульзар Абдыбековна Суталинованын кайрылуусуна байланыштуу «Борбордун статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 22-беренесинин 2-абзацынын жана «Ош шаарынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 22-беренесинин 2-абзацынын ченемдик жоболорунун конституциялуугун текшерүү жөнүндө иш боюнча

Ч Е Ч И М И

2015-жылдын 25-ноябры

Бишкек шаары

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы: төрагалык кылуучу – судья М. Ш. Касымалиевдин, судьялар – К. Абдиев, Ч. А. Айдарбекова, М. Р. Бобукеева, К. М. Киргизбаев, Э. Т. Мамыров, А. О. Нарынбекова, Э. Ж. Осмонбаев, Ч. О. Осмонова, Ж. И. Саалаевдын курамында,

сот жыйналышынын катчысы С. А. Джалгокпаеванын,

-кайрылуучу тараптар – А. М. Осмоналиева, Б. К. Осмонбаевдин;

-жоопкер-тарап – ишеним каттын негизинде аракеттенген Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин өкүлү Ч. М. Бердимуратовдун;

башка жак – ишеним каттын негизинде аракеттенген Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу жергиликтүү Өз алдынча башкаруу иштери жана этностор аралык мамилелер боюнча мамлекеттик агенттигинин өкүлү С. Бакасовдун катышуулары менен,

Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 97-беренесинин 1, 6, 8, 9 жана 10-бөлүктөрүн жана «Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 4, 18, 19, 37 жана 42-беренелеринин талаптарын жетекчиликке алып, ачык соттук жыйналышта соттуулугу жоюлганына же алып салынганына карабастан мамлекеттик бийликке каршы кылмыш жасаганы үчүн соттуулугу бар адам Бишкек жана Ош шаарынын мэри боло албайт деп белгилеген «Борбордун статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 22-беренесинин 2-абзацынын жана «Ош шаарынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 22-беренесинин 2-абзацынын ченемдик жоболорунун конституциялуулугун текшерүү жөнүндө ишти карады.

Ишти кароого жарандар А. М. Осмоналиева, Б. К. Осмонбаев, Г. А. Суталинованын өтүнүчү себеп болду.

«Борбордун статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 22-беренесинин 2-абзацынын жана «Ош шаарынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 22-беренесинин 2-абзацынын ченемдик жоболору Кыргыз Республикасынын Конституциясына ылайык келүүсү жөнүндөгү маселеде күмөндүүлүктүн пайда болуусу ишти кароого негиз болду.

Ишти сот жыйналышына даярдоону жүргүзгөн судья-баяндамачы М.Р. Бобукееванын маалыматын угуп, көрсөтүлгөн материалдарды изилдеп чыгып, Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы

ТА П Т Ы :

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасына 2015-жылдын 22-апрелинде жарандар А. М. Осмоналиева, Б. К. Осмонбаев, Г. А. Суталинованын соттуулугу жоюлганына же алып салынганына карабастан мамлекеттик бийликке каршы кылмыш жасаганы үчүн соттуулугу бар адам Бишкек жана Ош шаарынын мэри боло албайт деп белгилеген «Борбордун статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 22-беренесинин 2-абзацынын жана «Ош шаарынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 22-беренесинин 2-абзацынын ченемдик жоболору Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 2-беренесинин 1, 2-бөлүктөрүнө, 16-беренесинин 1, 2-бөлүктөрүнө, 27-беренесинин 3-бөлүгүнө, 52-беренесинин 1-бөлүгүнүн 1 жана 2-пунктарына, 110-беренесинин 1-бөлүгүнө карама-каршы келет деп таануу жөнүндө өтүнүчү келип түшкөн.

Арыз ээлери, талашка түшкөн ченемдик жоболор, кандайдыр бир конституциялык маанилүү максаттарга байланышы болбой туруп, жарандардын мамлекеттик бийликке каршы жасаган кылмышы үчүн соттуулугу бар, соттуулугу жоюлганына же алып салынганына карабастан Бишкек жана Ош шаарларынын жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын башчысын (мэр) кызматына шайлоонун пассивдүү шайлоо укугунан түбөлүк жана шартсыз ажыратууну орнотот, жана ошону менен кошумча жана жасалганга пропорционалдуу эмес жоопкерчилик берет деп болжолдошот. Бул чектөө укуктук үстөмдүгү, адамдын жана жарандын укуктарын жана эркиндиктерин камсыз кылуу жана коргоонун конституциялык кепилдиктери принциптери менен туура келбейт.

Арыз ээлеринин пикири боюнча, укуктук демократиялык мамлекетте эркин шайлоого болгон укук юридикалык теңчилик жана андан келип чыккан акылга сыярлык, өлчөмдөш (пропорционалдуулук) жана зарылдык принциптерин кармоо учурунда конституциялык максаттарды сактоо максатында гана чектелиши мүмкүн. Мындай чектөөлөр бул конституциялык укуктун негизги мазмунун бурмалабашы керек жана анын негизги маңызына

кол салбашы керек – башкасы анын басмырланышына жана алынып салынышына алып келет. Бул учурда шайлоо укук мамилелеринин субъектилеринин ар кандай укуктарына жана милдеттерине алып келүүчү бардык дифференциацияга жол берилет, эгер ал объективдүү акталса, негизделсе жана конституциялык маанилүү максаттарды көздөсө, ал эми бул максаттарга жетүү үчүн колдонулган укуктук каражаттар алар менен өлчөмдөш болсо.

Арыз ээлери, «Жергиликтүү өз алдынча башкаруу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 42-беренесинде Кыргыз Республикасынын башка шаарларынын мэрлерине болгон талаптар көргөзүлгөндүгүн жана жарандар үчүн мамлекеттик бийликке каршы кылмыш жасагандыгы үчүн соттуулугу бар, ал соттуулугу жоюлганына же алып салынганына карабастан сыяктуу чектөөлөр жок деп күрсөтүштү. Бул талашка түшкөн ченемдин басмырлоочу мүнөзүн көргөзүп турат, жогорулатылган жана акталбаган цензди орнотот, бул бардыгынын мыйзам алдында бирдейлиги принцибин бузууга алып келет.

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясынын 2015-жылдын 29-майындагы аныктамасы менен арыз ээлердин өтүнүчү өндүрүшкө кабыл алынган.

Соттук жыйналышта кайрылуучулар өздөрүнүн талаптарын колдошуп, аларды канааттандырууну өтүнүштү.

Жоопкер-тараптын өкүлү кайрылуучу тараптын жүйөөлөрү менен макул болбой, аларды негизсиз деп эсептеди жана өтүнүчтү канааттандыруусуз калтырууну суранат.

Конституциялык палата тараптардын жүйөөлөрүн талкулап, башка жактын иш боюнча берген түшүндүрмөсүн угуп, иштин материалдарын изилдеп, төмөнкүдөй тыянактарга келди:

1. «Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 19-беренесинин 4-бөлүгүнө ылайык, Кыргыз

Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы кайрылууда ченемдик укуктук актынын конституциялуулугу боюнча күмөн жараткан бөлүгүнө гана тийиштүү болгон предмет боюнча актыларды чыгарат.

Ошентип, ушул иш боюнча Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын кароо предмети болуп соттуулугу жоюлганына же алып салынганына карабастан мамлекеттик бийликке каршы кылмыш жасаганы үчүн соттуулугу бар адам Бишкек жана Ош шаарынын мэри боло албайт деп белгилеген «Борбордун статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 22-беренесинин 2-абзацынын жана «Ош шаарынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 22-беренесинин 2-абзацынын ченемдик жоболору саналат.

2013-жылдын 12-декабрындагы №218 «Борбордун статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы жана 2013-жылдын 12-декабрындагы №219 «Ош шаарынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы мыйзамдарда бекитилген тартипте кабыл алынышкан, «Эркин-Тоо» гезитинин 2013-жылдын 17-декабрындагы №100 санында жарыяланышкан, Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестрине киргизилген жана колдонуудагы мыйзамдар болуп эсептелет.

2. Кыргыз Республикасынын Конституциясына ылайык Кыргыз Республикасында, демократиялык укуктук мамлекетте, эл өз бийлигин Конституциянын жана мыйзамдардын негизинде түздөн-түз шайлоолордо жана референдумдарда, ошондой эле мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын системасы аркылуу жүзөгө ашырат (1 жана 2-беренелер).

Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 52-беренесинин 1-бөлүгүнүн 2-пунктуна ылайык Кыргыз Республикасынын Конституциясында жана мыйзамдарда каралган тартипте жарандар мамлекеттик бийлик органдарын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарын шайлоого жана аларга шайланууга укуктуу.

Келтирилген конституциялык жоболор Атуулдук жана саясий укуктар жөнүндө Эл аралык пактынын 25-беренесинин б) пункту менен макулдашылат, ага ылайык ар бир атуулдун эч кандай дискриминациясыз жана негизделбеген чектөөлөрсүз, шайлоочулардын эркин ой билдирүүлөрүн камсыз кылган жана жашыруун добуш берүүдө жалпы жана теңдүү шайлоо укугунун негизинде жүргүзүлгөн чыныгы мезгилдик шайлоолордо шайланууга жана шайлоого укугу жана мүмкүнчүлүктөрү бар.

Жергиликтүү өз алдынча башкаруу көпчүлүк бийликтин ар түрдүүлүктүн бир катары конституциялык түзүлүштүн негиздеринин бири болуп саналат жана жергиликтүү жамаатарды өзүнүн кызыкчылыктарына менен өзүнүн жоопкерчилигинде жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүүгө кепилденген укук жана чыныгы мүмкүнчүлүк катары мүнөздөлөт. Жергиликтүү кеңештер жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өкүлчүлүктүү органдары катары, айыл өкмөтү, шаарлардын мэриялары жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруучу органдары болуп саналган жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын системасын түзөт (Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 110, 111 жана 112-беренелери).

Келтирилген конституциялык жоболордун маанисинен алып караганда, жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз алдынчалыгы Конституция жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган чектер менен аныкталат. Ошону менен Кыргыз Республикасынын Конституциясы мыйзам чыгаруучуну жергиликтүү өз алдынча башкарууну көпчүлүк бийликтин бир деңгээли катары ишке ашыруунун уюштуруучу-укуктук негиздерин орнотууга ыйгарым берген.

Мыйзам чыгаруучу тарабынан конституциялык жоболорду ишке ашыруу үчүн «Жергиликтүү өз алдынча башкаруу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы кабыл алынган, ал жергиликтүү бийликти Кыргыз Республикасынын администрациялык-аймактык бирдиктеринин деңгээлинде уюштуруу принциптерин орнотот. Аны менен бирге, Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 8-беренесинин 3-бөлүгүнөн келип

чыккан Бишкек жана Ош шаарларынын статустарын эске алуу менен, «Борбордун статусу жөнүндө» жана «Ош шаарынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамдары кабыл алынды, аларда аталган шаарлардагы жергиликтүү өз алдынча башкарууну уюштуруу өзгөчөлүктөрү, аларды калыптандыруу тартиби каралат.

3. Жарандардын мамлекеттик иштерди башкарууга болгон укугу, анын ичинде шайлоодогу көпчүлүк бийликти ээлөөгө болгон укугу жана мамлекеттик бийлик органдарына жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына тең жана тикелей шайлоо укугунун негизинде эркин шайлоо аркылуу шайлоо жана аларга шайланууга болгон укугу Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 2 жана 52-беренелери менен кепилденген.

Кыргыз Республикасынын Конституциясына ылайык эч ким жынысы, расасы, тили, майыптуулугу, этноско таандыктыгы, туткан дини, курагы, саясий же башка ынанымдары, билими, теги, мүлктүк же башка абалы, ошондой эле башка жагдайлары боюнча кодулоого алынышы мүмкүн эмес (16-берененин 2-бөлүгү), мыйзам жана сот алдында бардыгы бирдей (16-берененин 3-бөлүгү); адамдын жана жарандын укуктары менен эркиндиктерин жокко чыгаруучу же кемсинтүүчү мыйзамдар кабыл алынбашы керек (20-берененин 1-бөлүгү). Ошентсе да, адамдын, жарандын укуктары менен эркиндиктери улуттук коопсуздукту, коомдук тартипти, калктын саламаттыгын, адеп-ахлагын сактоо, башка адамдардын укуктары менен эркиндиктерин коргоо максатында Конституция жана мыйзамдар менен чектелиши мүмкүн. Киргизилип жаткан чектөөлөр көрсөтүлгөн максаттарга өлчөмдөш болушу керек (20-берененин 2-бөлүгү).

Демократиялык укуктук мамлекетте шайлоо укугу конституциялык түзүлүштүн негиздерин сактоо үчүн маанилүү болуп саналат, анткени шайлоо процессинен көпчүлүк бийликтин курамы жана анын конституциянын жана мыйзамдардын үстөмдүгүнө, жарандардын укугун жана эркиндигин кармоого болгон мамилеси көз каранды. Конституциялык

негиздеринин туруктуулугу үчүн мамлекет натыйжалуу укуктук механизмдерге муктаж, ал көпчүлүк бийликтин криминалдашуусу жана кыянаттык менен пайдалануудан коргоого жөндөмдүү болушу керек, анын легитимдүүлүгү көп жагынан коомдун ишенимине негизделет. Тиешелүү укуктук механизмдерди түзүү менен, мыйзам чыгаруучу көпчүлүк бийликте турган адамдардын кадыр баркына болгон жогорку талаптарды коюуга укуктуу, анткени жарандарда алардын моралдык-этикалык жана адептик сапаттарына шек жаралбашы керек. Ушуга ылайык, жарандарда алардын көпчүлүк бийликтин алып жүрүүчүлөрү катары алардын аракеттеринин мыйзамдуулугуна жана пайда көздөбөөчүлүгүнө шек жаралбашы керек. Ушуга байланыштуу, мыйзам чыгаруучу, бийликтин криминалдашуусу улуттук коопсуздукка коркунуч катары кароо менен, көргөзүлгөн максаттарга жетүү үчүн пассивдүү шайлоо укугунда айрым бир чектөөлөрдү колдонууга укуктуу.

Мындай укуктук позицияны Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы өзүнүн 2013-жылдын 31-октябрындагы №6-Р Чечиминде билдирген.

4. Жоопкерчиликке тартуу учурундагы адилеттүүлүк принциби конституциялык принцип аркылуу ишке ашат – бир эле укук бузгандык үчүн эч ким кайра юридикалык жоопкерчилик тартпоого тийиш (27-берененин 3-бөлүгү).

Жогоруда көрсөтүлгөн конституциялык принцип бир эле жасалган иш үчүн кайра жазалоого жол бербей турган юридикалык жоопкерчилик маселесинде гана колдонулат.

Бирок, талашка түшкөн мыйзам жоболорунда каралган пассивдүү шайлоо укугундагы чектөөлөр юридикалык жоопкерчилик чаралары катары каралбайт, анткени алар мыйзам чыгаруучу тарабынан шайлоочу көпчүлүк бийликти ээлөө үчүн дисквалификациялоочу тоскоолдук катары киргизилген.

5. Кайрылуучу субъект, өз позициясынын негиздөөсүнүн бир аргументи катары, талашка түшкөн ченемдер негизделбеген чектөөлөрдү камтыйт жана мамлекеттик бийликке каршы соттолгон жарандарды, анын соттуулугу жоюлганына же алып салынганына карабастан, пассивдүү шайлоо укугун ишке ашыруу маселелеринде башка жарандар менен бирдей эмес абалга коет, бул 16-берененин 1 жана 2-бөлүктөрүндө бекитилген кодулоого болгон укук боюнча Кыргыз Республикасынын Конституциясынын ченемдерин түздөн түз бузуу болуп эсептелет. Бул укукту бузууну белгилөө менен, кайрылуучу субъект «Жергиликтүү өз алдынча башкаруу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 42-беренесин келтирет, анда башка шаарлардын мэри кызматына кошумча талаптар каралган эмес.

Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 8-беренесинин 3-бөлүгүнө ылайык Бишкек жана Ош шаарлары республикалык маанидеги шаарлар деп эсептелет, алардын статусу мыйзам менен аныкталат. Ошентип, борбор менен Ош шаарынын өзгөчө статусунун күчү менен алардын түзүлүшү, «Борбордун статусу жөнүндө» жана «Ош шаарынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында орнотулган, жергиликтүү өз алдынча башкаруу тармагындагы кошумча эрежелерге баш иет.

Кыргыз Республикасынын борборунун статусу, Бишкек шаарынын укуктук абалы түшүнүлөт, ал Кыргыз Республикасынын борборунун иш милдеттерин аткарган Бишкек шаарындагы иштерге байланышкан өзгөчөлүктөр менен шартталган.

Ош шаары, администрациялык-саясий, экономикалык, илимий-билим берүү, руханий, тарыхый-маданий борбор болуп саналуу менен, республикалык маанидеги шаар катары өзгөчө статуска ээ.

Бул шаарлардагы башкаруу мамлекеттик ыйгарым укуктарды берүү боюнча мамлекеттик бийлик менен айкалышып, жергиликтүү өз алдынча башкаруу принцибинде ишке ашырылат.

Республикалык маанидеги шаарлардын иш милдеттерин ишке ашыруу максатында аткаруучу бийлик органдарынын башчылары (мэрлер), «Жергиликтүү өз алдынча башкаруу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамында каралган ыйгарымдар менен катар, «Борбордун статусу жөнүндө» жана «Ош шаарынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык кошумча ыйгарымдар берилген, бул башка шаарлардын мэрлерине таандык эмес. Ушуга байланыштуу, мыйзам чыгаруучу Бишкек шаарынын мэри жана Ош шаарынын мэри статусу менен шайкеш келбеген дисквалификациялоочу кошумча жагдайларды караган.

Мурда жасаган мамлекеттик бийликке каршы кылмышы шайлоочулар тарабынан шайлоочу кызматтын талапкеринин беделин баалоого таасир этүүчү жагдай болуп саналат жана ошонусу менен жарандардын өкүлчүлүктүү демократия институттарына болгон ишеним деңгээлин аныктайт. Мамлекеттик бийликке каршы кылмыш жасаган жарандардын пассивдүү шайлоо укугун чектөө, социалдык колдоону жана көпчүлүк бийлик органдарынын легитимдүүлүгүн бузуунун алдын алууга багытталган чара катары акталган жана конституциялык жоопкерчиликти жогорулатуу жана укуктук демократиялык мамлекеттин принциптеринин таасирдүүлүгүн жогорулатуунун, элдик укук тартибин сактоонун жана тиешелүү иш алып барышынын, бийликтин криминалдашуусу алдын алуунун конституциялык маанилүү максаттарын көздөйт.

Бул учурда Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы киргизилген чектөөлөрдүн конституционалдуулугун текшерүүнү ишке ашырып, алардын өлчөмдөшүнө, тууралыгына жана зарылдыгына укуктук баа берет жана ченем жаратуучу органдын иш-милдеттерин алмаштыра албайт же чектөөчү чараларды киргизүү учурунда алардан бир түрдүү мамилени талап кыла албайт.

Ошентип, аталган шайлоочу элдик кызматты ээлөөгө талапкер болуу укугуна ээ жарандардын катарынан чыгарууга алып келген шаарлардын мэри болуп шайлануу конституциялык укугун чектөө, ар бир конкреттүү этапта

мамлекеттүүлүктү өнүктүрүүдө конституциялык корголгон балансты кармоо учурунда Кыргыз Республикасынын Конституциясынан келип чыккан негизде мыйзам тарабынан орнотулат.

Жогоруда баяндалгандын негизинде, Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 97-беренесинин 6-бөлүгүнүн 1-пунктун, «Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 42, 46, 47, 48, 51, 52-беренелерин жетекчиликке алып, Конституциялык палата

Ч Е Ч Т И:

1. Соттуулугу жоюлганына же алып салынганына карабастан мамлекеттик бийликке каршы кылмыш жасаганы үчүн соттуулугу бар адам Бишкек жана Ош шаарынын мэри боло албайт деп белгилеген «Борбордун статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 22-беренесинин 2-абзацынын жана «Ош шаарынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 22-беренесинин 2-абзацынын ченемдик жоболору Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 2-беренесинин 1, 2-бөлүктөрүнө, 16-беренесинин 1, 2-бөлүктөрүнө, 27-беренесинин 3-бөлүгүнө, 52-беренесинин 1-бөлүгүнүн 1 жана 2-пунктарына карама-каршы келбейт деп таанылсын.

2. Чечим акыркы, даттанууга жатпайт, жарыяланган учурдан тартып күчүнө кирет.

3. Чечим бардык мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, кызмат адамдары, коомдук бирикмелер, юридикалык жана жеке жактар үчүн милдеттүү жана республиканын бардык аймагында аткарылууга жатат.

4. Чечим Кыргыз Республикасынын мамлекеттик бийлик органдарынын расмий басылмаларында, Конституциялык палатанын расмий сайтында жана

«Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын Жарчысына» жарыялансын.

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ СОТУНУН
КОНСТИТУЦИЯЛЫК ПАЛАТАСЫ**